

Ljudski oder

Vsi odbori naših krožkov, so naprojeni, da podajo V. K. S. mesečno izvestje za september, kakor dolocata člen 6. in 7. v. K. S. Z našimi okrožnicami, ki smo jih razposlali vsem društvom, so priložiti tudi tozadevni formulirji.

Barokvije. V torek zvečer ob 19 in pol bo v društvenih prostorih predavanje. Predaval bo sodrug Vidali o predmetu: Od pariške komune, do ruske revolucije. Nihe naj ne manjkaj!

Barokvije in Loujer. Vaše zadeve na kvestri so urejene. Za vodstvo V. K. S., tajnik.

Ljudski oder. Podgora. V četrtek 30. septembra smo imeli v napojnem društvu predavanje o socializmu v teoriji in praksi. Predaval je sodrug M. Lovko iz Trsta, ter s popularno besedo označil teoretične spise Marxa, Engelsa in Lassalla. Dokazal je, da se sedanja socialistična teorija bistveno pravi ne izpreminja, marveč je vedno na isti podlagi in stremljenju, kakor so ga začrtali naši predniki. Spreminja se le forum izvrševanja, ki se pa ne da v naprej natanko začrtati, zlasti če pomislimo, na sedanji politični trenutek, ki je že v revolucionarni dobi, a se vzhic temu pozitivnost in izvršitev ne da precizno dolociti. Dan izvršitve in vstajanja lahko napočij iz vzrokov, o katerih morda nihče niti sanjal ni, in kateri privedejo do oprostitja izpod kapitalističnega jarma in do proletarske diktature.

To se morda izvrši v teoretičnem naprotstvu, toda le iz strateških razlogov. Vzrok revolucije pa ostane vedno isti, pa bodisi, da izbruhne, radi ekonomskih, političnih, ali kulturnih razmer, za katere se današnji proletarijat borivo ravno tako kot prej, z različno izvršitve z močnejšimi in skrajnimi sredstvi, na katere starejši proletarijat ni računal ne teoretično, ne praktično. Po končanem izvajanju sodruga Lovka se je vnela živahna debata, tudi o drugih predmetih, tikajočih se socialnega stremljenja in preobrata. Debatte so se udeležili Simoneti Marij, Peter in drugi, katerim je sodr. Lovko obširno razložil praktično izvršitve. Zlasti je bila zanimiva, debata glede desničarjev in levčiarjev iz katere je bilo razvidno, da je Podgora čisto rdeča-komunistična v vsakem pogledu. — Naprej po tej poti, ki nas z vso gotovostjo privede do svobode!

Delavski pregled

Štirindvajseturni štrajk tramvajskih uslužbencev. V soboto zvečer so imeli tramvajski uslužbeni zborovanje, da razpravljajo o nekem nujnem vprašanju. Zastopniki tramvajskih uprav so odklonili pogajanja s tajnikom »Transportne zveze« z opazko, da bi se hoteli pogajati samo z zastopniki »Notranje komisije«.

Ti gospodje so vedno priznavali pravico organizacije in sedaj pridejo s tako iznajdbo na dan. Tramvajski uslužbeni so napovedali nato 24urni štrajk, ki je začel večer ob 6 uri, in so sklenili, da uporabijo najhujših sredstev, ako se ne bodo upoštevali njihovih pravic.

Gibanje stavbniških kovinarjev. Soboto zvečer so se zbrali v zeleni dvorani Delavske zbornice stavbniški kovinarji, da razpravljajo o dogovoru delodajalca, ki se nanaša na zahtevo delavcev, da se revidira draginske doklade. Po dolgi diskusiji se je naslo ponudbe prodajalcev kot nezadostne. Razumetega pogrešajo iste odstotne povške za vaje.

Udeleženci so sklenili, da se obvesti o tem delodajalca in da pošakajo na njihov odgovor do danes do 20 ure, 4 t. m.

IZ DEŽELE

PAZIN

Zivela svoboda! — Pred dnevi je bilo po našem mestu najlepših obilo odicvov, v katerih se pozivljajo državne, občinske in druge uradnike, naj ne pozabljajo svojih otrok v slovanske šole. Takih oslarih fanatičnih nacionalistov, ki so skoraj dnevno na programu, smo se že navadili. Najbolj ostudno pa je, da obklic končuje takole: »Pazite, kajti mi bomo s pozornim očesom gledali na vaše početje.« Ali ni to največje nasilje proti skromnim, itak slabim traktiranim uradnikom? — Manifest je podpisal od nekoga mestnega odbora. — Ven z imeni mestnega odbora! Hočemo jih poznati! — Z mirno vestjo lahko trdimo, da tvorijo imenovani odbor bivši avstrijski »leccapiantini«. — Kaj praviti k temu oblasti?

GRADIŠČE NAD PRVACINO

Iz našega kraja, kateremu ni prav nič prizanesla vojna vihra, senic ne čita; vse je mirno, kakor bi tu res živeli v najboljših razmerah. Zal, da je nasprotno res. Gradišče je sedaj razvalina. Domovi so večina izginiti; mti šedu niso pustile granate. Kjer sta kmetič in delavec v svoji koči zadovoljno zivela, morata danes v zadušnih barakah trpeti. Delalo se je nad poldrugo leto, a naredilo bore malo. Temu sosedu so pobrali streho, drugemu dati, enemu so podrli celo hišo (mesto, da bi jo popravili) in razneji so po drugih hišah, kar je bilo za boro. Edino cenkov so napravili iz stare nove, da sedaj paiki občasno svoje mreže po razbitih kamnitih svetnikih, ker božje službe ni — izven parkrat v letu. Šoto so tudi obnovili, drugo delo spij. Zidarjev in delavcev je v naši vasi dovolj, da bi zgradili sami, kar se je podrlj; ali nima kdoli, da bi se potegnili za to. Mogočci se že potegnajo, ali le za svoje kočice; drugo jim je deveta briga. Če pošlje dr. Pavlica reklamo svoje tiskarne, tedaj o hitro na dehu. Tako je te dni lazil od hiše organist »Gigij« z reklamo g. Pavlice; nebitar je naročnike za kolodar bodočega leta, ter pridno »dadiral« močno gradišče re-

bulo, dokler ni več znal brati reklame. Komeno je bil opomnjan, naj nikar ne sili strupa med ljudi, kakor je našega »Gigija« pograbila sv. vinska jeza, da se je tolkel po prsih: Mi moramo podpirati narodno namene! Mi smo za narod! — Vidi g. »Gigij«, da nas je tista »narodnost« tlačila skozi 5 let v mokrih jarkih na fronti in v begunskih barakah, med tem ko sta Ti in C. v begunstvu in doma delala mastne dobičke. Raje se spet organizacije poprimi, kamor si se prisilno vpisal, in pusti tiste »reklamne gospoda Pavlice, ker samo od tistih odstotkov, ko Ti jih »reklamaj« nudi, ne boš sit. — Sliši se, da nas bo vendar mogel — če prav nerad — zapustiti naš g. učitelj Jakob Rojc. Dolgo in ponovno se je upiral s pomočjo svojega »štaba« proti premetitvi, ali žal, ne gre več! K temu stovesu bomo pa prihodnji pisali v »Delo« »Zalostinko«, kakršno je g. Jaka zaslužil v teku dolgih let za vodstvo šole. Posebno bo čitatelje »De-la« zanimalo vodstvo občinske uprave in agrovizacije.

DEVIN

Obnova Krasa. — Dve leti tisto kmalu pretekli, odkar se je sklenilo premirje. Razostajni hlevi in hiše čakajo se vzhic zidanja, da jih dvigne in popravi. V dveh letih se je v tem oziru prav malo ukrenilo ali sploh nič. Začetkom se je popravila par hiš s pomočjo vojaštva in stem je bila nekako zaključena obnova sezona dveh let. Zima prihaja. Proletarec, najsihobe delavec ali kmet, bo imel srečo, da preživi še trejjo zimo v močno poškodovani hiši, ali v malovredni lesenih baraki. — Uničeni vrdnjaki in njive pričajo še vedno o vojni vihri. Zraven tega se je občutilo letos veliko sušo. Kako naj živi kraški kmetič ob tako obupnih razmerah? Dajo bi se marsikaj obdelovali, ali mti potrebnega poljedelskega orodja ni na razpolgo. Dani so marsikaj pogoji za napeljavo vodovodov; ukrenilo se ni v tem oziru dotedaj prav ničesar. Torej kako naj gre naprej? Ljudstvo čaka in čaka, da mu vlada pomaga iz tega bednega, neznoznega stanja. Dve leti je že minulo in vlada je toliko pomagala kakor nič. Kredite ne dovoli, ker ni denarja? Z obupom gledamo bodočnosti nasproti. — Denarja ni? Da, za nas, za ubogo ljudstvo ni denarja, ni potrebnih kreditov na razpolgo. Sredstva so na razpolgo le v svrhu prirejevanja raznih državnih praznikov in slavnosti; na razpolgo so za oboroževanje bele garde, ki uničuje delavske zbornice, ki sežiga delavske ustanove in nemoteno nadaljuje svoje destruktivno delo, da bi potlačila in udušila proletarsko gibanje.

Sredstev za proletarskega kmeta in dejavca ni nikaj; sredstev za oboroževanje podivjanih elementov proti proletarijatu je mnogo.

SPODNJA IDRİJA

Akoravno je naša vas Spodnja Idrija, majhna, vendar po vsej pravici zasluži, da se malo pomenuje o nji. — Veselje je bilo gledati naše ljudstvo, kako se je v nekako svečanosti in veseljem odzvalo pozivu stavke. Delo je na mah čisto, ter stavka se je vršila v največjem redu in disciplini. — V tem času smo spoznali, da stojimo tudi mi kakor močna barikada, ki je naperjena proti reakciji in izkoriščanju. Svež veter, ki je pripihal iz solinčne ruske ravani je tudi v naši vasi prejel najbolj kričočim izjavicem ukloni glave za vedno. Zekaj spoznal so nas, da mi nismo več ono ljudstvo, ki bi se še naprej pustilo vladati po njih stotletnem programu divida et impera (razdvoji jih in vladaj jih bos), temveč da se tudi mi zavedamo svojih pravic in svoje solidarnosti. Mi stojimo danes po večini združeni v strekovni in politični organizaciji z delavci celega sveta, z zavestjo čakačji dneva, da stopimo tudi mi na plan z geslom: Smrtno roko izkoriščevalcem, ter kdor ne dela naj tudi ne je. Zatorej tovariši! Ki ne stojite še v naših vrstah, ne pustite se farbiti od naših izkoriščevalcev, zakaj vidite ste, da sed njihovih najlepših obljub je bila vojna in uničenje velikih dobrin. Zategadej stopite v vrsto zavednega proletarijata in v vrsto izkoriščanih, ter vam vsem pomagamo toplo na srce, da se pridružite prej ko je mogoče z dušo in telesom v naše vrste, v vrste zavednega proletarijata celega sveta. To je v organizaciji! Ta beseda organizacija, je beseda, ki vsakega delavskega izkoriščevalca zbode v srce, ker ve, da je petom organizacije si bo zavedno ljudstvo zboljalo svoj telesni in duševni počelaj. Vejo pa tudi, da naša organizacija ima začetno pravo pot, ki bo vrgla v propad naše nasprotitve. Zatorej tovariši delavci! Pokazimo vsemu svetu, da smo delavci spojeni, kdor z močno vero, ter da smo pripravjeni na sodni dan, akoravno ne vemo dneva ne ure kdaj napočij.

Zatorej ponovno tovariši, vsi ki se čutite zatirane in teptane, kličem vam še enkrat vsi v organizaciji, ker v organizaciji je moč in rešev iz rok kapitalizma.

SPODNJA IDRİJA

Zahvala.

Vsem darovalcem naše občine Spodnje Idrijske izreka strokovno društvo rudarjev v Sp. Idriji, presrečno zahvalo, ker ste darovali našemu strano trpečemu sodrugu Ignacu Jurmanu in njegovi stradajoči družini znesek 40 lir.

Tajnik.

IZ HALUBLJA

Sv. Matej.

Radnici, mladiji i stariji! Čitajte radničke novine, u kojeg nači čemo, što nam pripoveda naša radnička korist. Neka nam bude na umu, da trgovačke novine sviraju bar za trgovački žep. Čitajte »Delo«, isto »Lavoratore«, kojemu je jezik poznat.

KAJ SE NE SME V JUGOSLAVIJI OBJAVITI

Vladimir Ilič Uljanov (Ljening)

(ob njegovi petdesetletnici)

Teško je opisati ves ogromni zgodovinski proces splošne ruske socialne revolucije, katere glavni činitelj in gonilna sila je neštivilna masa proletarijata, vsa složno sklenjena in trdno zaupajoča v svojega človeka, velikana po duhu, Uljanova-Ljeninga.

Velike revolucije so vedno produrale velike osebnosti, ki so z močjo svojega uma in svoje vztrajnosti dale smer in bistvo čeli človeški dobi. — Izmed zgodovinskih osebnosti velikih revulcij zavzema Ljening nedvomno eno najglavnejših in najodličnejših mest. Po čitju in osebnosti, ki jo je dal ruskega prevarca, je postal Ljening revolucionarni glasnik ruskega naroda in obenem z njim vsega revolucionarnega proletarijata na svetu. Če si torej bližje ogledamo to veliko osebnost, njegovo življenje in njegov idejni razvoj, nam bo gotovo lažje razumeti ogromni proces in vse globoko segajoče posledice socialistične zmagе ruskega proletarijata.

Vladimir Ilič Uljanov (Ljening) se je rodil v Simbirsku 10. aprila 1870. Njegov oče, deželni plemič, je služboval v tem kraju kot ravnatelj ljudskih šol in si pridobil veliko zaupanje v celem okrožju. Mladi Ljening se je izvrstno učil in je že v gimnaziji vsied svojih zmožnosti vzbudil pozornost svojih učiteljev. L. 1887, ko je bil Ljening v osmem razredu gimnazije, so v Petrogradu obesili njegovega starjšega brata Aleksandra Iličja Uljanova radi napada na carja Aleksandra III. Ta dogodek je vzbudil mučen vlt na Vladimira Iličja in celo njegovo rodbino. Stremel je vsled tega po delu za revolucijo.

Po končanem gimnazijskih študijah je Vladimir vstopil na juristično fakulteto kazenske univerze. Večje univerze se bile zaprte za brata obesnega atentatorja. Teda je po nekaj mesecih je bil tuaj iz te fakultete izključen radi sodelovanja v dijaškem revolucionarnem krogu in šele štiri leta pozneje se mu je dovolilo polaganje izpitov.

Ta štiri leta pa je Ljening dobro uporabil. Z vso vsemno se je pripravil za revolucionarno delo, ki je bilo cilj in namen njegovega življenja.

Po končanem visokoskolskih študijah je Ljening prišel v Petrograd, kjer se je popolnoma posvetil revolucionarnemu delu. Zbral si je za svoje torišče »Zvezo za revolucioniranje delavskega razreda«, ki ji je stal na čelu v porajajočem se delavskem pokretu.

Nepričakovano pa so ga aretirali in zvezanega poslali v Sibirjo v prognanstvo, kjer je prebil tri leta. Tam je napisal celo vrsto brošur o gospodarskih vprašanjih. Najznamenitejša pa je iz te dobe njegova zelo razširjena knjiga »Razvoj kapitalizma v Rusiji«.

Po povratku iz prognanstva je šel Ljening v inozemstvo, kjer je skupno z Mertvijem in Potresovim ter člani grupe »Revolucionarno delo« ustanovil časopis »Iskra« (1900), ki je uspešno vršila revolucionarno delo. List se je po skrivnih potih spravil v Rusijo in razširil med delavstvom. Strankino izvrševaino vodstvo je bilo v tej dobi izven Rusije. Tam se je izdajala socialistična literatura, tam so se vršili strankini zbori in od tam so izhajala navodila za revolucionarno propagando.

L. 1905, se je Uljanov vrnil v Rusijo. V Petrogradu je prebil samo en dan. Moral se je umakniti na Finsko. Zmagujoča kontrarevolucija je tudi njega prisilila, da je moral zopet oditi v tujino in se na ta način izogniti zaporu.

Vladimir Ilič je spisal mnogo brošur in drugih spisov v raznih časopisih. Večna jih je zagledala svet brez podpisov ali pa pod različnimi psevdonimi. Njegovi pristaši in prijatelji so ga najbolje poznali pod psevdonimom »Ljening«.

L. 1912, je prišel Uljanov-Ljening v Krakov, da bi lonje sedeloval v takrat ustanovljeni »Petrogradski Pravdi«.

Po svojem prepričanju je bil Ljening pristaš revolucionarnega marksizma, za kojega se je z vso vsemno boril, s čimer si je pridobil veliko zaupanje med proletarijatom.

Prišla je zmagala delavstva l. 1917. Ljening se je takoj podal na svoje mesto, kamor ga je postavilo delavstvo, ki je videlo, da si je v njem izbralo najboljšega voditelja, ki ne crnhuje in se ne zadovolji s polovičnimi uspehi. Pod geslom: »Vso oblast delavskim svetom«, se je razvijalo za odrinevje proletarijata započeto delo.

Buržuazija v strahu za svoje dotedanje oblasti zagnali velik rop. Razni sovinitvi (menševiki, socialni patriotje itd.) so v tem boju delavstva odkrili ter spravljali malodušnost med ljudstvo z ugovorom, da revolucija ne more privedi do zmagе proletarijata nad buržuazijo. Trdili so, da delavstvo še ni zrelo za socialno revolucijo.

Velika ideja pa je zmagala. In to kljub vsemu bianju in obrekovanju od strani buržuazije, kljub temu, da so se menševiki in drugi socialpatriotje družili z buržuazijo proti počenemu delu bolševikov in njih voditeljev Ljeninga, Trockega, Lunarskega

in drugih. Revolucionarni proletarijat pa je odočno branil svoje delo in svoje voditelje. Postavil je Ljeninga na najvažnejše mesto v najtežjem času.

Ljening pa je vodil in še vodi delavstvo po njegovih ravno začrtani poti ne oziraje se ne na desno ne na levo. Prepričan je, da je pravica na strani delavstva. Čimbolj ga zasramuje in obrekuje buržuazija, tembolj ga ljubi in spoštuje delavstvo. Prepričan je, da ga je Ljening rešil iz motvirja gnilega kapitalizma in da je delavstvu posvetil vse svoje moči.

Sovražniški proletarske revolucije so se bojevali z vsemi sredstvi proti sovjetski republiki in nje voditeljem. Ponovno so poskušali atentate na velikega voditelja proletarskih mas, 30. junija 1918 je atentator teško ranil Ljeninga. 17. marca 1919 je bil zopet poskušen atentat nanj.

Meseca marca istega leta se je vršil ustanovni zbor treje revolucionarne proletarske internacionale. Temu kongresu je predsedoval Ljening.

Zelo plodno je njegovo literarno delovanje. Ni ga predmeta, o kojem ne bi pisal. Piše jasno, pristo, temeljito, razumljivo, zanimivo in podučno. Njegovi statistični podatki in diskusije o raznih predmetih so pokazali nove uspešne metode zlasti glede na agrarno vprašanje.

V batromorni svetovni vojni, ko je ves svet obupal nad človeštvom, je Ljening izustil geslo: »Sovražnik je v notranjosti države in ne izven nje; končajte vojno, razbijte buržuazno državo s svojim nastopom, vzemite oblast v svoje roke, postavite proletarsko državo, odvzemite delavsko last kapitalistom, raztrgajte ta razred, da ne bo v državi nasilstva ljudi nad ljudmi, da bo svobodno ljudstvo moglo izdelati in tvoriti svobodno zgodovino.«

Ruski proletarijat je razumel svojega učitelja in naenkrat izvršil cel program.

Kadar se proletarijatu takoj ne posreči vse, se kaj rad razburja, kar pa Ljeninga ne plaši. V taktiki in načelih vedno računa na solidarnost proletarijata. Zbližuje proletarijat z izkušnjami, ki si jih je pridobil v prejšnjih borbah, navdušuje revolucionarno maso, ker edino revolucionarni realizem Ljeninga razume predznost nasprotnikov.

Pred letom 1905, se je Plehanov sešel z Ljeningom. Ko je izbruhnila revolucija, je prišel Ljening k Plehanovu in mu dejal: »Georgij Valentinovič, v Rusiji je revolucija, pojdiva, da skupno delujeva za zmagoto!« To pa ni bil člj Plehanova in po tej poti tudi ni hodil z Ljeningom v letih 1915—1917. Ljening je sel izpolnjevati ulogo babice ruske in svetovne revolucije brez pomoči četa ruske socialne demokracije, Plehanova. Skrbno in vzorno je izvršil svojo nalogo, in zgledovna mu bo za to pripisala velikanke za sluge.

Slovenec je zelo malo znan, kako ta najpopularniši ustvaritelj Treje Internacionalne rešuje pereča noredna vprašanja tudi z ozirom na Slovence, oziroma Jugoslovane.

Ljening je eden prvih ruskih mož socializma, ki odkrito in pošteno priznava samoodločba narodov. Edini je, ki vidi rešitev proletarijata v svetovni socialni revoluciji v interesu proletarijata, ki si bo sam postavil svoje države v obliki delavskih in kmetičkih svetovnih federacij.

Z živo besedo, s častnim peresom in revolucionarnim delom pomaga uresničiti najlepši ideal — sovjetsko republiko. Skupno z vsem ruskim proletarijatom stoji Ljening ob strani jugoslovskega proletarijata in tako pripravja pot do zmagе vsega mednarodnega delavstva. Skupno z vsemi proletci sveta se bori za skupen ideal komunistične, federativne svetovne socialistične republike.

Delavci!

Naročajte in širite »Delo«. To je vaš list, list izkorisčanih in brezpravnih!!

PO SVETU

Anglija ima mnogo žen. Angleška vlada se bavi z načelom za izseljevanje okolu 1.250.000 žen. To ogromno število žen nima nikakega upanja, da bi si iz našle moža v Angliji. Iz te zagate pejelta dva izhoda: Ali ostanejo te ženske za vedno device, ali pa da se jih odseli v drugo deželo, kjer je veliko moških.

Slavni župan mesta Kork. Po zapovedi angleške vlade je bil prenesen župan mesta Korka v posebno, osamljeno sobo ječe. Želi se, da hoče vlada s temi ukrepi podaljšati življenje slavnemu županu. Sorodnikom ne bo več mogoče govoriti z njihovim ljubljencem.

oglasni poročnik iz leve: »Povejte, Banovec, zakaj ste šli tja ob taki uri? Ne pomaga ti, če ga opozoriš, da si že vse obrazložil. Gleda te in neumno zraje z glavo. Ti molčiš a o pogleda zmagoslavno svojega sosedu, češ: Aha, kako sem gal V zagati je, vidiš, v zagati kakor zajec... hm — Konec pa je vedno isti: stvar se je zgodila tako in tako, iz teh in teh neigbov — kakor že oni hočejo!

Tok živih misli se Banovcu naenkrat ustavi. Nekje za oknom je sumno zafrloalo, »živ-čiv«, je zapelo in na železni drog trdne mreže se spusti vrabček... Cisto ma'hea, droben vrabček je... A Banovec je ga bolj vesel ko človeka. Skoči iz postelje, pobere z mize trdo skorjo kruha, namrvi drobtinice v dlan in jo pomoli proti oknu. Vrabček strese z repkom in peruti, parkrat, veselo zakriči in se spusti na kaznenično roko.

Pik, pik, pik! trka drobnit kljunček po široki dlan in Banovec se zadovoljno smehja. Kako previdno pobira z nje drobtino za drobtino! Cisto narhalo, narhalo kakor pametno otroče... Potem mu skoči razposajeno na glavo, obrise kljunček ob mehke lase in se spusti na njegovo desno ramo. Levica Banova se polagoma vzhigne, zacikroži v mehkem loku in spusti na drobnega gosta. Se splašja se ne paglavček! Zadovoljno se ziblje in pripogiblje pod njenim lahkim pritiskom. Banovec pozabi na prejšnje misli, na razpravo in sodnike, da se celo ne —

Kaj pa je to? Ali ga je kar tako slučajno dregnil drobnit kljun ob vrat? Kaj je morda tudi on prisluškoval? Ali... Obrne plašni pogled na svojega malega prijatelja. Dvoje drobnih, drobnih očk se mu smeje brezskrbno nasproti. Nič skritega ni v njih. Kakor da sije tam sama božja dobrotta, ga gledajo te živahne oči... Zdi se mu, da se živalca muza ob veseli misli. Kaj je neki? O navčanec, te že imam! Vesel je, da me zopet vidi!

(Konec prihodnjic.)

Produkcija avtomobilov. Avtomobil se po svetu zelo hitro razširja. V Združenih državah Severne Amerike jih je v prometu 5.466.000, v Veliki Britaniji 150.000, v Franciji 96.000, v Nemčiji 76.000, v Rusiji 28.000, v Italiji 23.000 in v Belgiji 15.000. V Združenih državah pride en avtomobil na 22 prebivalcev, v Veliki Britaniji na 300 prebivalcev, v Franciji na 400, v Belgiji na 510, v Nemčiji na 850, v Italiji na 1600, a v Rusiji pride 1 avtomobil na 5100 prebivalcev.

Letalska tokna. V zadnji letalski tekmi je zmagal francoski aviatik Sadi-Lecaste, ki je preletel preko 300 km v eni uri, 6 minutah in 17 sekundah.

Strokovni pokret v Ameriki. Po največjih poročilih šteje strokovno združenje v Ameriki 4.080.000 članov. V združenju je združenih 110 zvez, ki štejejo skupno 36.741 sekcijski. Po poročilih 77 zvez je bilo v zadnjih 12. mesecih 1255 stavk, katerih se je udeležilo 734.000 članov.

Neverjetna beda na Kitajskem. V Washington došle vesti govorojo o strašni bedi, ki je zavladala po celem Kitajskem. V nekaterih krajih, posebno pa južno Pekinga prodajajo prebivalci lastne otroke. Deset staro deklico lahko kupiš za 10 dolarjev. To krajno bedo so povzročile šuka in kobilice. K temu uboštvo so mnogo doprinele suha, ki so bile napravljene od čet pri zadnjih nemirih.

Izdaja za socialistično zvezo v Juljski Benečiji in odgovarja za uredništvo IVAN REGENT Tiska tiskarna »Lavoratore« v Trstu.

Okrajna bolniška blagajna v Gorici

naznanja vsem prizadetim članom blagajne v Renčah in bližnjih vasi, da bo zdravniška ambulanca v Renčah odprta od 1. oktobra t. l. dalje vsaki torek in petek od 1-30 do 2-30 pop.

GORICA, 29. sept. 1920. Vodstvo

Zaloga ur in zlatanine ter delavnica ALOJZIJ POVH sodni izvedenec Trst, Piazza G. Garibaldi 3 (ex Barriera)

Slavnemu občinstvu se naznanja, da se otvori na novo

gostilna pri »Makoviču«, dne 2. oktobra 1920.

Ob nedeljah in praznikih pripravila se bodo gorka, in druge dni mrzla jedila.

Zagotavljam točno postrežbo. Spoštovanjem IVAN KOGEJ - Idrija.

Kmetijska in vrtnarska gospodarska zadruga v Trstu

Registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Nad 1500 zadržnikov Podružnice v tržaški okolici, v Istri in na Krasu

Sedež zadruge in glavno skladišče v Trstu, ulica Raffineria šte. 7 TELEFON ŠTEV. 36-75

Opozarja svoje zadržnike, da ima v svojem glavnem skladišču kakor tudi v podružniških skladiščih na Opčinah, v Boljuncu, v Plavjah, pri sv. Antonu, v Škofljah, v Ospu-Gabrovici, v Klancu sledeče blago na razpolgo:

Vse kmetiško orodje, železno in leseno; kositreno in leseno posodo, kakor vrče za mleko, čutarice, brente, škafe, kadi, škropilnice. Bogata zaloga vsakovrstnih semen. Trtne škropilnice. Krmila kakor otrobi, laneno seme, oljnat tropine (panele). Zaloga žvepla, vitrijola, umetnih gnojil. Dobava zadržnikom vse kmetiške potrebščine.

Opozarja tudi sl. občinstvo na svoje razprodajalnice sadja, zelenjave, krompirja, sploh poljskih pridelkov lastnih zadržnikov na vseh glavnih tržaških trgih ter v razprodajališčih v ulici Marco Polo št. 3 in v ulici Risorta št. 6, ki jih toplo priporoča.

OPOMBA:

Po zadnjih pravilih more zadruzi pristopiti vsak kmetovalec(-ka), ki vplača delež 20 Lir ter jamči z osemkratnim zneskom svojega deleža. — Kmetje, združite se!

JANKO SAMEC:

V ječi

... je kriv zavratnega umora in obsojen v smrt na vesalhih...

Kakor da je nekaj težkega, ogromnega leglo na srca maloštevilnih poslušalcev, ki so bili razstavljeni po galeriji, podobni dolgemu balonu, postavjenemu v veliki dvorani sodniškega poslopja. Nekaj splašanih pogledov je obviselo na mrzlem obrazu predsednika sodnega dvora, nekaj pridruženih vzdihov je splavalo po dvorani in se izgubilo skozi polodprta okna... in zdelo se je, da je s tem končana zaključna stran enega človeškega življenja.

»Samo še besedico vlnis« zapisem pod zapisknik in potem ni več... si mane zapisknik naskrivoma otrple roke in pogleda po izmučenih, napolzaspanih obrazih gospodov od prorte.

V odsutju medle luči izginjajo njih trudne, upoginjene postave, le adalpadaj se zasvetlika na tem ali onem v vsej svetlosti srebro na prsih počivajoče brade, ali se zaleskeče mastna belina v toplen vzduhu se kopajoče piteše.

A on, os okoli katere so se vrтели dogodki zadnjih dni, sedi z izrazom najnaravnavejših brezbrčnosti na trdi klopi predsedniškemu stolu nasproti in gleda ravnodušno pred se, kakor da ga vsa reč ne zanima. Na njegovi še mladostni postavi počiva sočutno oko starke na galeriji, ki je predsedala vse dolge ure razprave, akoravno se je ta vlekla enofitno brez konca in kraja že tretji dan. V duhu že vidi okoli obtoženčevega vratu kratkocadržnjeno vrh, strelce in ob ogabni misli, se trikrat pobožno prelese in molli očenaš za nesrečnikovo dušo kolikor pač more zbrano.

»Ali ste čuli in razumeli, vi... Andrej Banovec?« Z vprašujočim pogledom se obrne predsednik nani. Kakor človek, ki so ga zalotili ravnokar pri pre-

grešni misli, se obtoženec preplasoeno zdrzne in pogleda svojega na desni strani sodečega zagovornika.

Ta zmagja pomenljivo z glavo in povzame namesto njega: »Pridržujemo si tridnevni rok za pritožbo ničnosti...«